

**Grünhut Zoltán****Intifáda francia földön<sup>1</sup>***A közel-keleti konfliktus keresztűzébe került francia zsidóságról***Intifada in France**

Besides Izrael and the USA the third largest Jewish community is living in France, about 600 000 persons. Most of them are Sephardim of North African origin. They have very strong sense of identity. After the 2006 war against Lebanon the number of anti-Semitic atrocities increased.

Miként az alcím is mutatja, jelen írás nem a francia zsidóság korai történetével, az 1939-től datálható betelepüléssel, a római és a gall idők még visszafogott zsidóellenes intézkedéseivel, a Karoling-korszakban kirekesztően meghatározott kereskedési jogokkal, a 10–11. század során vissza-visszatérő alkalmakkal folytatott erőszakos, zsidók tömegeit lemészárló, avagy öngyilkosságba kergető keresztény hittérítéssel, az 1182-es első kollektív kiűzetéssel, majd a nem sokkal később lezajló visszavándorlással, az 1243-as párizsi Talmud-égetéssel, a francia inkvizíció antiszemita pogromjaival, az 1306-os második kiűzetéssel és tömegmészárlással, az évtizeddel későbbi visszatelepüléssel, vagy a század végének újabb kényszerű exodusával kíván foglalkozni. Még egy félmondat erejéig sem szándékozik kitérni a francia zsidóság eleinte kudarcokkal teli és csak gyötrelmek árán sikeressé váló emancipációs törekvéseire, a szefárdok, majd egy évre rá az askenázik polgárjogának igen késői elismerésére, a Nagy Francia Forradalomból lett jakobinus terror zsidóellenes atrocitásaira. A dolgozat nem foglalhatja össze a 19. század közepére jogilag kiteljesedő, társadalmilag azonban el nem fogadott emancipációt, illetve a párhuzamosan európai trendnek megfelelően zajló, a közösségnek rengeteg kárt okozós asszimilációt, mely az évszázad végére világhírű antiszemita hullámokkal (Dreyfus-per) párosulva üt vissza. E néhány oldal meg sem kísérelheti felidézni a nációk, illetve az őket gyalázatos tettükben kiszolgáló kollaboráns Vichy-rendszer tömegmészárlását, mely során több mint 70 ezer ember számára Drancy és Gurs csak a pokol első állomásaként tűnik fel, az utolsó, szenvedésekkel teli Auschwitzba, vagy valamelyik másik haláltáborba vezető úton. Nem ezen írásból fogjuk megismerni a pusztulást követő újjászületés történetét sem, mikor a Holokauszt kevésbé visszavárt, kismizmizett túlélői, nem sokkal

<sup>1</sup> Intifáda – arab kifejezés; jelentése: küzdelem. A palesztinok (szabadság) harcának közel-keleti elnevezése, mások számára az Izrael-ellenes terrorizmus szinonimája.

később pedig az Észak-Afrikából kényszerűségből elvándorló szefárdok tömegei újranepezítik Franciaország, később neonácik, palesztin terroristák és újbaldaliak célkeresztjébe kerülő zsidó közösségét. Amivel e dolgozat foglalkozik, az a francia zsidóság egy újabb – szerencsére az imént soroltaknál sokkal visszafogottabb, a 21. századi liberális, modern Európában ugyanakkor talán nem elhanyagolandó – próbatétele, mégpedig a közel-keleti konfliktus egyre fenyegetőbb nyugat-európai árnyékélete.

**A közösség ma**

Izrael és az Amerikai Egyesült Államok után Franciaországban él a világ harmadik legnépesebb zsidó közössége<sup>2</sup>, melynek létszáma a folyamatos elvándorlás ellenére is legkevesebb 490–500.000-re, egyes becslések szerint közel 600.000-re tehető.<sup>3</sup> Amennyiben Oroszországot és a többi volt szovjet tagköztársaságot nem számítjuk, egész Európa területén együttvéve nem él annyi zsidó, mint Franciaországban. A közösség túlnyomó része, a legújabb felmérések szerint több mint kétharmada szefárd, tehát észak-afrikai gyökerekkel bíró.<sup>4</sup> Az egykori francia gyarmat Marokkó, Tunézia és Algéria zsidó lakossága habár a náci népiirtáshoz hasonló üldözésnek nem volt kitéve<sup>5</sup>, fel-feltörő antiszemita pogromok gyakran fenyegették létét. Az arabtöbbségű társadalmak kitaszított népcsoportjaként élő szefárdok mindezek ellenére nem törekedtek oly elszántan emancipációs jogaik érvényesítésére, mint európai hittestvéreik, sőt az asszimiláció – nyilván az arabok kirekesztő hajlama miatt is – fel sem merült bennük, a közösségi integráció, az évezredekkel azonos identitás megőrzése abszolút elsőbbséget élvezett. Ennek következményeként is értelmezhetjük, hogy a mai francia zsidóság igen vallásos, legalábbis a fontosabb szokásokat, hagyományokat, ünnepeket előírásosan be-, illetve megtartó. A területi megoszlást alapul véve azt mondhatjuk a francia zsidók 90%-a urbanizált körülmények között él. A közösség szíve és központja Párizs, a maga több mint 320 ezer zsidó lakójával, de Lyon, Marseille, Nizza, Strasbourg és Toulouse is népes koló-

<sup>2</sup> A három legfontosabb zsidó szervezet Franciaországban: Conseil Représentatif des Institutions Juives de France (CRIF), Consistoire Central és a Fonds Social Juif Unifié (FSJU).

<sup>3</sup> Sergio Della Pergola: World Jewish population, American Jewish Yearbook, New York, 2006.

<sup>4</sup> Rebecca Weiner: The Virtual Jewish History Tour – France, Jewish Virtual Library (offently update site)

<sup>5</sup> Nem egészen helyes e megjegyzés, hiszen a nációk és kollaboránsaik, bár nem az európai szisztematikussághoz hasonlóan, de Észak-Afrikából is zsidó tömegeket hurcoltak a halálba.

nia otthona.<sup>6</sup> A francia zsidó családok háromnegyede vállal gyereket, egyharmaduk hármat, vagy annál többet, mely szintén a szefárdokra jellemző családközpontúsággal magyarázható. A közösség iskolázottsága az országos átlagnál magasabb értéket mutat, nem beszélve a más kisebbségekkel, főként a muzulmánokkal való összehasonlítás jelentős eltéréseiről.

A francia zsidóság további szociológiai jellemzőinek bemutatásához egy 2002-ben, Erik H. Cohen vezetésével készült, az újabb részadatok szerint ma is nagyvonalában helytálló reprezentatív felmérés eredményei nyújtanak alapot.<sup>7</sup> A „Miként definiálná önmagát: zsidó vagy izraelita?” – kérdésre, mely valójában az identitás etnikai, nemzeti, avagy pusztán a többségtől eltérő felekezeti fundamentumára utal, a válaszadók 67%-a felelte azt, hogy zsidónak tartja magát.<sup>8</sup> A vallásosság, hagyományörzés felől érdeklődő kérdésre 5%-nyian mondták, hogy szigorú ortodoxok, 51% az előírások nem teljes, de jelentős részének betartását válaszolta, míg 15% ezt-azt követő „liberálisnak”, 29% pedig „nem vallásgyakorló”-nak nevezte önmagát.<sup>9</sup> Az identitás erősségét mutatja, hogy a válaszadók 80%-a, ha tehetné, zsidóként születne újjá, 42%-uk a diaszpórában, 38%-uk ugyanakkor Izraelben, mely a zsidó állam iránti magas szolidaritási és elkötelezettségi hajlamot tükröz.<sup>10</sup> A közösség összetartását sugallja, hogy a megkérdezettek 70%-a zsidó házastárssal él, habár a 30 éven aluliak körére szűkítve e kérdést már alig 60% az arány. A gyermekek párválasztása kapcsán, állításuk szerint a válaszadók egyharmada nyíltan ellenezné, ha veje, vagy menyje nem zsidó származású lenne, de összesen 57% azok hányada, akik gyerekük mellé zsidó párt képzelnek.<sup>11</sup> A politikai-közéleti tárgyú témákra kanyarodva derül ki, hogy a francia zsidóság, habár boldognak (90%) és elégedettnek (89%) érzi magát, erősen tart a környezetében, illetve magasra tartott értékvilágában bekövetkező negatív fejleményektől:

<sup>6</sup> Tel-Aviv, New York, Los Angeles, Haifa és Jeruzsálem után Párizs a hetedik legnagyobb „zsidó” város.

<sup>7</sup> Erik H. Cohen: Inter-marriage among Jews in France: Preliminary Remarks, Bar Ilan University, 2002. Az 577 férfit és 555 nőt megkérdező kutatásról magyar nyelven a Szombat folyóirat hasábjain olvashatunk részletesebben, „Optimisták – Körkép a francia zsidókról” címmel (2003. október).

<sup>8</sup> A felekezeti különállóság szinonimájaként használatos izraelita megjelölést pusztán 5%-nyian választották, míg 28% mindkét kifejezést helyesnek találta az öndefiníálásra.

<sup>9</sup> A kérdezettek 59%-a rendszeresen, míg 12%-a időnként gyújt sabbati gyertyát és mond kiddust. 49% mondta, hogy tud héberül olvasni, 24%, hogy beszélni és 21% pedig úgy nyilatkozott, hogy ími is tud.

<sup>10</sup> A francia zsidók 48%-a, míg a magyar zsidóság csupán 27%-a érzi önmaga számára különösen közelinek Izraelt, a zsidó állam mindennapos problémáit, stb.

<sup>11</sup> A családok egynegyede járattja zsidó iskolába a gyerekét, de 70%-uk nyilatkozott úgy, ha a lakókörnyezetében lenne ilyen intézmény, biztos oda íratná.

így 77% a zsidóellenes terrortámadások lehetőségétől, 76% az antiszemita atrocitásoktól, 70% a rasszizmustól, 64% az Izraelre leselkedő veszélyektől, 46% az iszlamista fenyegetéstől.

### Az arab–izraeli konfliktusok hatásai a francia zsidóságra

Megalakulását követően Izrael Állam több mint egy évtizedig szoros szövetségesként tekinthetett Franciaországra<sup>12</sup>, olyannyira, hogy a két ország – Nagy-Britannia, mint harmadik testőr részvétele mellett – vállvetve indította el a Muskétás-hadművelet néven ismert, 1956. őszi offenzívát Gamal Abdel Nasszer Egyiptom ellen. Akkoriban Jeruzsálemet és Párizst még összefűzte a közös érdek: az arab nacionalizmus növekvő fenyegetése – kit létében, kit gyarmatbirodalmában. A pánarabista eszméket hirdető, az arab országokat egységbe kovácsoló, nagy formátumú politikus szerepében tetszelgő Naszser megbuktatását örömmel vették volna Izraelben és Franciaországban is. Az 1956-os hadjárat azonban csak a zsidó állam számára nyújtott – időleges – sikereket, London és Párizs mint korábbi globális hatalmak szegényszemre az Egyesült Államok nyilvános megrovásában részesültek, regionális szerepkörbe kényszerítődtek. E deklaratív visszaminősítést, amely pár éven belül a gyarmatbirodalom széthullását is hozta, képtelen volt megemészteni a francia politika. Az új út, vagyis a tömblogikától való önállósági törekvések velejárói jól ismertek: kilépés a NATO katonai kötelékéből, saját atomprogram, nyitás a Kelet és Kína felé, az Európai Gazdasági Közösség minden eszközzel való elzárása Nagy-Britannia mint washingtoni báb elől, stb.

E geopolitikai sakkjátszma nagy feltűnést keltő francia lépéseinek sorában volt egy jelentéktelennek tűnő is: az Izraellel való szembeszegülés, melynek első igen látványos formája az 1967-es ún. hatnapos háború során tanúsított párizsi passzivitás volt. A felbomló francia–izraeli szövetséget először csak az elhidegülés állapota váltotta fel, majd gazdasági és geopolitikai, később belső, társadalmi okok (a hatmillió muzulmán kisebbség) miatt Párizs egyre inkább elkötelezettjévé vált az arabbarát politikának, mely nyomán a két ország kapcsolatában máig tartó fagyos időszak következett. Az igen jelentős zsidó diaszpóra ellenére, Izrael hosszú évtizedek óta úgy tekint Franciaországra, mint legmegbízhatóbb szövetségeseinek egyikére.

A felek viszonyának alakulásában kétszer is döntő faktornak bizonyult a francia társadalom bevándorlás miatti átrendeződése. Először, még

<sup>12</sup> Többek között – hivatalosan soha el nem ismert – nukleáris hatalmi státuszát is Párizsnak köszönheti Izrael.

a gyümölcsöző időszak idején, amikor is a zsidó állam megalakulása, illetve az 1948–49-es háború sikeres megvívása okán, pusztán származásuk miatt százezreknek kellett elhagyniuk a legyőzött, valamint az azokkal szolidáris arab országokat, a menekültek többsége Izrael felé vette az útját, az észak-afrikai francia gyarmatokról azonban százezrek Európába, a politikai értelemben vett anyaországba költöztek, melynek már vagy állampolgárai voltak, vagy gyorsított eljárásban azzá lettek. Ily módon a francia zsidó diaszpóra alig egy évtized leforgása alatt megsokszorozódott, mely a két ország – akkor úgy tűnt tartósan – baráti kapcsolatának zálogává is vált. A nagyhatalmi presztízs elvesztése, a nemzetközi közeg megváltozása, majd az egykori gyarmatok függetlenedése azonban új útra terelte Franciaországot, amely a felbomló birodalom legalább (gazdasági-politikai értelemben vett) befolyásolási szintű egyben tartása végett, megnyitotta kapuit az arab és fekete-afrikai – többnyire muzulmán – vendégmunkások, bevándorlók előtt, bennük látva az összetartó kapocs egyik fontos láncszemét. Ekkorra már az izraeli–francia kapcsolatok lehűlőben voltak, mivel Párizs számára láthatóan fontosabbá vált a több tízmillió, hatalmas gazdasági lehetőségeket rejtő arab világ jóindulata, semmint, hogy azt kockára tegye a Közel-Kelet egyetlen piciny országa érdekében.

A felekre egyre inkább jellemző távolságtartást és bizalmatlanságot csak felerősítette a Franciaországban egykoron békésen együtt élő zsidók és muzulmánok között megjelenő feszültség. Már 1967-ben, a harmadik arab–izraeli fegyveres konfliktus idején belpolitikai válság lépett fel Franciaországban, mivel mind a zsidó kisebbség, mind a muzulmán lakosság – ki-ki érdekeinek megfelelően – számon kérte a kormányon, hogy miért nem tesz semmit. Eleinte Párizs passzivitását a zsidó tüntetők nehezményezték, majd amikor Izrael győzelme nemcsak egyértelművé, de már-már megalázóvá vált, a muzulmánok fogadták rossz néven, hogy a kormány tétlenül nézi a „cionista bűnöket”.

A hetvenes évektől egyaránt romlott a két ország kapcsolata, valamint a francia zsidók és muzulmánok viszonya. Az Európa területén is terrorhadjáratba fogó palesztin csoportok nem kímélték a francia zsidóságot sem, zsinagógák, kóser éttermek, kulturális központok váltak a merénylők célpontjaivá.<sup>13</sup> Az ország folyamatosan növekvő muzulmán lakossága nem-

<sup>13</sup> Többek között: 1976. június 27-én palesztin és német terroristák az ugandai Entebbébe térítették az Air France Tel-Aviv és Párizs között közlekedő járatát, számos francia zsidóval a fedélzetén. A napokig húzódo túsábrámát egy sikeres mentőakció keretében – négy fő halálos veszteséggel – izraeli kommandók zárták le. 1980. október 3-án négy zsidó veszítette életét, amikor palesztin merénylők bombát robbantottak egy párizsi zsinagógában. 1982. augusztus 22-én a francia főváros egyik kedvelt kóser vendéglőjében történt detonáció. Az elkövetők hivatalosan nemetek voltak, feltételezhetően azonban arab terroristák is részt vettek a merényletben.

csak megfelelő fedezéket nyújtott a beszivárgó terroristák számára, de komolyan megnehezítette a bűnüldöző szervek munkáját is. Közben Izrael 1973 őszen súlyos veszteségek árán, de sikerrel megvívta újabb háborúját a rátámadó arab szomszédjaival szemben, egyúttal kénytelenül felvette a harcot a mind komolyabb fenyegetést jelentő palesztin terrorcsoportokkal is, az energiaszükséglete, valamint népesedő muzulmán kisebbsége miatt kiszolgáltatott helyzetbe kerülő Nyugat-Európa egyre nyilvánvalóbb módon törekedett az arab világ kedvében járni. E folyamatok tetőzéseként az Európai Gazdasági Közösség 1980-ban, a velencei deklarációval tulajdonképpen nyíltan is elkötelezte magát a palesztin-ügy mellett, felvállalva azt a ma is konzekvensen vallott álláspontot, miszerint Izraelnek, mint megszállónak ki kell vonulnia a Nyugati Partról (Júdeából és Szamáriából), valamint a Gázai-övezetből, hogy e területeken létrejöhessen a palesztin állam. Mindennek különösen fontos következményei lesznek a francia zsidóságra nézve...

### Szolidaritási intifáda Franciaországban

1988-ban „felrobbant” a Gázai-övezet, kitört az első palesztin népfelkelés, mely csak részben bizonyult a kövek háborújának, a hajigáló fiatalok és idősek, nők és gyerekek között hamar megjelentek a fegyveresek is, akik izraeli katonákat és civileket egyaránt tűz alá vették. Az állandósuló erőszak közepette, 1991-ben megtörténik az első kapcsolatfelvétel, majd pár év múlva hivatalosan is több forduló békétárgyalások kezdődnek, meg egyezés azonban máig sem született. Nem kis részben a nemzetközi média interpretálása miatt, az izraeli–palesztin konfliktus az egyenlőtlenek harcának szimbólumává vált, így az újbaloldali, zöld és egyéb posztmaterialista, illetve kommunista mozgalmak hívei ugyanolyan intenzitással kötelezték el magukat a palesztinok – álláspontjuk szerint – jogos törekvései mellett<sup>14</sup>, mint ahogy a globalizálódó világban identitásukat kereső muzulmán fiatalok szemében is tiszteletreméltó hősként tűntek fel a „megszállók” ellen küzdő, vallási szempontból is felmagasztalható harcosok. Ezen, akár tudatmódosulásként is felfogható folyamatok katartikus kiteljesedése 2000. szeptember 28-án és 2001. szeptember 11-én következett be. Előbbi, talán kevésbé ismert időpont az ún. al-Aksza intifáda kirobbanásának tragikusan

<sup>14</sup> Megjegyzendő, hogy az ezen ideológiákat magukénak vallók rendszerint a muzulmánokkal vállaltve képviseltetik magukat az Izrael- és zsidóellenes tüntetéseken, sajtótermékekben, weblapokon.

örökemlékü napja, amikor is a már zajló palesztin erőszakhullám tomboló terrorhadjárattá fajult, naponta gyilkolva, sebesítve meg izraeli ártatlanokat.

A zsidóellenes, egyfajta palesztinokkal való szolidaritási ellenségeskedés rövid időn belül Franciaországban is felütötte fejét. A nagyvárosok, többnyire szerény körülmények között élő muzulmán fiataljai számára végérvényesen megszűnt az európai minták – legyenek azok világnézeti, viselkedési, avagy pusztán zenehallgatási és öltözködési trendek – követése, vagy legalábbis részbeni elfogadása, sőt, kezdetét vette egy önkéntes, a liberális individualista jogokat provokatívan kihasználni törekvő szegregáció. Érdekességként megemlíthető, hogy a francia zsidók és muzulmánok utolsó nagy visszhangot kiváltó közös fellépése éppen e látványos, a többségtől elkülönülő önkifejezés állami elfojtása, vagyis a muzulmán fejkendő, a zsidó fejfedő és egyéb vallási kellékek iskolai viselésének megtiltása ellen való tiltakozás volt.<sup>15</sup> A két közösség közelmúltbeli együttműködése azonban ezzel ki is merül, ellenben a nyílt konfrontációra, főként a zsidóellenes, muzulmán körökben táptalajra találó, különböző fajsúlyú atrocitásokra és inzultusokra konkrét esetek egész sora hozható fel.

A világon számtalan intézete gyűjti és teszi közé az egy-egy országban regisztrált antiszemita események sorát, illetve azok jellegét. Nos, Franciaország e listákon az igen szégyenteljes, komoly veszélyeztetettségű kategóriában szerepel 2000 óta folyamatosan. Különösen az ezredforduló táján voltak sorozatosak az incidensek, köztük erőszakos cselekmények, fenyegetések (bombariádok, uszító beszédek és írások), megfélemlítő célzatú fellépések (felvonulások, tüntetések, zászlóégetések), ideológiailag motivált provokációs akciók (rongálások, falfirkálások). Szükséges kihangsúlyozni, hogy e tettek bizonyos hányadát – pl.: a tüntetéseket, felvonulásokat, uszító írások jelentős részét – a jogállami rendszer mindenkit megillető alapnormáira hivatkozva hajthatják végre, tehát még csak törvénytelennek sem bizonyulnak. Ahogyan Pécsi Katalin is hangsúlyozza cikkében: „*Az újonnan bevándorlók paradox módon azokkal a demokratikus jogaikkal élnek, amelyekkel nem élhettek korábban: nyomást gyakorolnak új kormányukra, hogy támogassa azokat a kevésbé demokratikus országokat, amelyekből elmenekültek. Az új bevándorlók, akik egyenlő jogokat élveznek és felhasználják új hazájuk minden támogató juttatását, magukkal hozták a régi országokra jellemző beidegződéseket és emóciókat az izraeli–arab konfliktus megítélésében. Számszerű növekedésükkel és befolyásuk növekedésével egyenes arányban nem elégszenek már meg azzal, hogy kifejezzék zsidóellenességüket, de a helyi – jóval régebben ott élő, gazdasági és kulturális szempontból is tekintélyes –*

<sup>15</sup> Fejkendő-hisztéria, Népszabadság Online, 2007. március 23. Tiltott vallási jelképek – Viselhető-e fejkendő a francia iskolákban? Origo, 2006. október 25.

*zsidó közösség ellehetetlenítésére törekszenek. A két közösség békés egymás mellett élése nem működik többé...”*<sup>16</sup>

A francia zsidó közösség a demokrácia eszközeit felhasználva, törvényes lehetőségek keretében fejezi ki együttérzését Izrael irányában, miközben saját jogai védelmét kéri számon az államtól, amely igyekszik elhallgatni, de legalábbis jelentőségükben mérsékelni az antiszemita történéseket. Teszi mindezt azért a hatalom, mert a számszerűleg meghatározó muzulmán kisebbség elleni kemény fellépés, mint olaj a tűzre, csak még inkább lángra lobbantaná a rendkívül gyűlékony zsidó-, de egyben nyugatellenes parazsát.<sup>17</sup> Élénken él még a franciák emlékezetében az a 2005-ös, hetekig húzódo tüntetéssorozat, mely lehet csak kószoló volt az Izrael évek óta fenyegető zavargásokhoz, terrorhadjáratához képest, mégis egy csapásra kirekesztővé, idegenellenessé tette a társadalmat, felsorakoztatva a többséget az erőszakoskodó muzulmán fiatalokat „csőcseléknek” nevező, keménykezű fellépést ígérő politikai erők mögé. De vajon hogyan is kellene hatékonyan elfojtani a muzulmán fiatalok szélsőségesedését, amikor bizonyos iskolákban a diákok tiltakozása miatt már nem lehet oktatni a Holokauszt szörnyűségeit?<sup>18</sup> Lehet-e erőlyesen beavatkozni, amikor a tizenévesek mást sem akarnak, mint a palesztin „testvérekhez” hasonlóan harcolni az elnyomók ellen, amikor még a saját szüleikre is sokszor lenézően gondolnak, ha azok netán a társadalmi integrálódás útját választották. Hasonlóan az izraeli–palesztin relációhoz, a franciaországi zsidó–muzulmán szembenállás tekintetében is csak az egyik fél mutat hajlandóságot a demokratikus keretek betartására, miközben a másik oldal az ellene elkövetett jogsértéseket bárkinek kész felróni, de a saját tetteinek végrehajtásakor nem ismer el semmilyen korlátokat, hiszen azok egy olyan rendszer normái, amelyet el akar lehetetleníteni. E kontextus eddig nem volt ismert a francia lakosság számára, s a többség most is úgy gondolkodik: amíg a felszínen rend tartható és a szórványos erőszak célpontjában nem ők állnak – hanem mondjuk a zsidó közösség –, addig felesleges szítani az indulatokat holmi „átnevelési” célzatú beavatkozással.

Megfigyelhető tendencia a francia zsidók és muzulmánok konfrontálódása kapcsán, hogy a felek bizony mindinkább azonosulnak, előbbi kö-

<sup>16</sup> Pécsi Katalin: A ködösítés nyomában. Az intifádának a francia zsidók is a céltáblái? Múlt és Jövő, 2002/1.

<sup>17</sup> Talán érdemtelenül is gyorsan elfelejtettünk egy bizonyos Franciaország–Algéria, botrányba fulladt barátságos labdarúgó mérkőzést, amelyen a francia muzulmán fiatalok az „ellenfelet” biztatva nemcsak a Marseilles-t fűtyülték ki, de a trikoltort égetve, a stadiont szétverve adták hírül: nem Franciaország a hazájuk.

<sup>18</sup> Személyes történetekkel tanítanak a Holokausztot a francia iskolák, Múlt-kor, 2008. február 18.

zösség a rájuk kényszerített, míg utóbbi társadalmi csoport pedig az önként vállalt szereppel, értsd: a zsidók Izrael iránti kötődése egyre erősebb mióta meg-megisméltlódó atrocitások áldozatai lettek, a muzulmán újgenerációk pedig úgy vélik, sikerült bekapcsolódniuk a világszintű iszlamista szent háborúba, kiveszik a részüket az Allah által követelt dzsihádból. A muzulmán szélsőségesek Franciaországban ugyanazt akarják elérni, mint a palesztinok a Közel-Keleten: elűzni, ellehetetleníteni, folyamatos fenyegetésben tartani a zsidókat. Persze az ideológiailag kellően megkreált, fel-fokozott antiszemita légkört csak tovább gerjeszti a két közösség közti szociális és státuszbeli különbség. Az elszegényedett körülmények között élő, iskolába nem járó, munkanélküli, avagy csak alkalmi jövedelmet magának tudó, képzetlen, a társadalomból önkéntesen (is) kutasított, csak a saját szubkultúrájának hasonló szituációiban vergődő kortársaival érintkezők fanatizálása, antiszemita célzatú motiválása nem is nehéz. E szélsőséges muzulmán újgeneráció nem érti, hogy a szüleik miként fogadhatták el azt a relatíve alacsony társadalmi státuszt, amiben élnek? Új, a felmenők által visszafojtott identitási faktorokat keresnek (vallás, antiszemitizmus, anticionizmus, nyugatellenesség, stb.), hisznek az iszlám univerzális uralmának beköszöntében, hogy nekik azért harcolniuk kell.

Érdekes kérdése a fejleményeknek, hogy az antiszemita-anticionista ideológiájukban közös nevezőre találó, egyébként egymással gyakran erőszakba torkolló módon összezapó franciaországi muzulmán és szélsőjobb oldali csoportok között létezik-e tartós kapcsolat?<sup>19</sup> Az elkövetett atrocitásokat összegző kutatóintézetek szerint legfeljebb ad hoc jellegű együttműködés mutatkozik, a külön-külön elkövetett antiszemita tetteket azonban mindkét oldal szívesen veszi. Bár a horogkeresztes firkálások, rongálások, a náci-fasiszta tüntetések, felvonulások, provokációk még mindig inkább a szélsőjobb oldaldalhoz kötődnek, a Holokauszt-tagadás terén bizony már a szélsőséges muzulmánok is felhőborító írásokkal, kommentálásokkal lépnek fel.

### Regisztrált antiszemita esetek az ezredforduló óta

A *Commission Nationale Consultative des Droits de l'Homme* által évente nyilvánosságra hozott franciaországi rasszizmus-jelentések 2000–2001-es összegzése, mindennemű fellépést együttvéve 216 esetet ír le, melyek kö-

<sup>19</sup> Habár az iszlamo-fasizmus tárgykörében ma már színvonalas kutatások és irodalmak sokasága látott napvilágot, egyelőre az eszmei azonosságon túl nincs konkrét bizonyíték iszlamista és neonáci mozgalmak hálózatosodására. Dr Carlo Kopp: *Hitlers legacy – Modern Islamo-fascism and its Nazi origins*, World Focus, 2007.

zül 146 volt antiszemita célzatú. A zsidóellenes atrocitások száma különösen megugrott a 2000-es utolsó negyedév, vagyis a második palesztin intifáda kitörése nyomán. A vandálok összesen 43 zsinagógát, számos jevivát és három zsidó temetőt rongáltak meg, de több gyújtogatásra, illetve molotov-koktélos támadásra is sor került. Az antiszemita akciók jelentős részét Párizs külvárosi negyedeiben követték el, nem egy esetben dobálták meg kövekkel az imádságról hazatérő zsidó hívőket. A fővárosi nagy zsinagógánál 2000. Jom Kippur estéjén ismeretlen tettesek puskalövést adtak le, Strasbourgban egy kóser élelmiszerboltot, a Párizs környéki Belleville-ben pedig egy zsidó vendéglőt gyújtottak fel.<sup>20</sup> Az erőszakos tettek számának figyelemreméltó emelkedésén túl, megsokszorozódtak az antiszemita-anticionista tüntetések és felvonulások is. Durvultak a zsidó- és Izrael-ellenes propagandacélú sajtótermékek: több weblapot megpróbáltak a hatóságok – többnyire sikertelenül – betiltani, illetve kiadókat és rádióállomásokat bírságoltak meg.<sup>21</sup> Nagy felháborodást váltott ki, egy, az állami tulajdonú France Info rádióban leadott, nyíltan Izrael-ellenes riport, továbbá az az interjú, melyet Arafat egyik nagynéjével készítettek, s szintén egy állami költségvetésből működő médián, a France 3 tévécsatornán sugároztak.<sup>22</sup>

A 2001-es év egyik legfelhőborítóbb anticionista kijelentése óriási megrökönyödést kiváltva Franciaország londoni nagykövetének száját hagyta el. Daniel Bernardot idézve: „*A világban jelenleg tapasztalható problémák mind a kis szaros (sic!) izraeli állam miatt vannak. Miért kell az egész világnak rettegnie a III. világháború kitörésétől miattuk?*”<sup>23</sup> A megnyilvánulást elfogadhatatlannak minősítette az izraeli kormány, azonnali és erélyes intézkedéseket követelve a magáról megfélemedezett nagykövettel szemben.<sup>24</sup> Sajtótájékoztatóján Bernard azonban nem volt hajlandó elnézést kérni, mondván szavait félreértelmezték...<sup>25</sup>

2002–2003-ban drasztikusan emelkedtek a zsidó- és Izrael-ellenes szélsőséges támadások. 2002-ben 516, míg egy évre rá 400 esetet regisztr-

<sup>20</sup> John-Thor Dahlburg: *Anti-Semitic Attacks on Rise in France*, Los Angeles Times, October 12, 2000.

<sup>21</sup> Köztük az egykori libanoni miniszterelnök, Rafik Hariri által tulajdonolt Radio Orient-et, mely többször is sugárzott muzulmán imádságokat Gázából, amelyekben a zsidók lemészárlására, elűldözésére szították a világ iszlám hívőit. A sors iróniája, hogy Haririt éppen azért ölték meg a szír titkosszolgálatok, mert nem bizonyult kellően megbízhatónak, igyekezett erélyesen fellépni Damaszkusz és Teherán növekvő befolyása ellen.

<sup>22</sup> *Antisemitism and Racism – France*, Stephen Roth Institute, Tel-Aviv University, 2001.

<sup>23</sup> 'Anti-Semitic' French envoy under fire, BBC, December 20, 2001.

<sup>24</sup> Ewen MacAskill: *Israel seeks head of French envoy*, Guardian UK, December 20, 2001.

<sup>25</sup> Jane Merrick: *French ambassador refuses to apologize*, Irish Examiner, December 20, 2001; Daniel Bernard: *Comments on Israel 'distorted'*, The Daily Telegraph, December 22, 2001.

ráltak.<sup>26</sup> Az indulatok eluralkodásában egyrésztől közrejátszott az izraeli hadsereg átfogó terrorrelenes hadművelete a Palesztin Autonomia területén, másrészt a koalíciós erők iraki intervenciója. E két eset kapcsán a nagypolitikai szintű anticionista kijelentések száma is gyakoribbá vált, a szélsőbal, az újbaloldal és a zöldek mellett, „tradicionálisan” a szélsőjobb is aktivizálta magát. 2003 áprilisában tartották a *Conseil Français du Culte Musulman*, a francia muzulmánok legfőbb képviselői szervének tagválasztását.<sup>27</sup> A szavazás alapján kiderült, hogy a közösség körében gyorsan terjed a vallási szélsőségesedés, a beválasztott képviselők között csekély számban akadt, aki az európai kultúrkörhöz való integrálódását szorgalmazta. Így az sem bizonyult meglepetésnek, hogy a hivatal létrejöttét, működése anyagi költségének jelentős részét algériai, egyiptomi, marokkói, pakisztáni és törökországi iszlám csoportok, szigorúan vallásos üzletemberek támogatták. Gyakran hallatták hangjukat a pro-palesztin csoportok is, így a *Comité de Bienfaisance et de Soutien aux Palestiniens* és a *Palestine en Marche*.<sup>28</sup> Előbbi szervezetről hivatalosan bebizonyosodott, hogy pénzt gyűjtött a Hámász terrorszervezet számára, mellyel állandó kapcsolatban is állt. Az anticionista rigmusok még az olyan moderált muzulmán mozgalmak körében is megszaporodtak, mint a *Présence Musulmane* és *Collectif des Musulmans de France*.

A tárgyalt két esztendő során jelentősen – száz fölé – emelkedett a zsidóellenes erőszakos cselekmények, köztük a különböző súlyosságú testi sértések, zaklatások száma.<sup>29</sup> Főként a 18 év alatti zsidó fiatalok váltak célpontokká, nem ritkán gyerekeket szállító autóbuszokat dobáltak meg muzulmán tizenévesek.<sup>30</sup> A bandákba verődő arab és fekete-afrikai suhancok ellen a hatóságok csak visszafogott intenzitással léptek fel, melynek hátterében az esedékes választásokat is okkal feltételezhetjük.<sup>31</sup> A randálrozásokon, vandál rongálásokon, erőszakkal való fenyegetéseken és a könnyebb bántalmazásokon túl, súlyosabb incidensekre is sor került: 2002 februárjában egy imádságról távozó zsidót késeltek meg, majd még ugyanabban a hónapban összeverték egy fiatal párt is, mivel a fiú kippát hordott. Márciusban egy, Irakkal való szimpátiatüntetés során bántalmaztak

<sup>26</sup> Antisemitism and Racism – France, Stephen Roth Institute, Tel-Aviv University, 2003.

<sup>27</sup> Érdekességként megemlíthető, hogy a testület, a muzulmán érdekképviselői szervek, valamint az akkori belügyminiszter, Nicolas Sarkozy megállapodása alapján állhatott fel.

<sup>28</sup> Jean-Yves Camus: *The French Case, Antisemitism in Muslim and Arab Populations in Europe Today*, 2003.

<sup>29</sup> *American Jewish Year Book*, Vol. 102. New York – United States, 2002; *American Jewish Year Book*, Vol. 103. New York – United States, 2003.

<sup>30</sup> Franciaország: kódbólás egy zsidó iskolabuszra, Külföld, 2002. április 11.

<sup>31</sup> Franciaországban tombol az antiszemitizmus, Külföld, 2002. április 4.

két zsidó tizenévest, akik véletlenül kerültek a demonstrálók útjába. Nem sokkal később egy marseille-i zsinagóga égett porig, de molotovos támadás ért több párizsi és vidéki imaházat is. Vandálok verték szét a toulouse-i Maccabi Klub berendezését, s számos helyen gyaláztak meg temetőket, firkáltak össze antiszemita, pro-palesztin feliratokkal iskolákat, zsinagógákat s egyéb zsidó ingatlanokat. Egy, tanítók és tanárok beszámolóí alapján készült felmérés szerint a verbális inzultusok száma drasztikusan megsokszorozódott valamennyi oktatási szinten, általános iskolától az egyetemig, gyakoribbá váltak az antiszemita-anticionista sértegetések.

2004-be fordulva, az elkövetett zsidó- és Izrael-ellenes tettek alapján Franciaország vált a fejlett nyugati világ egyik leginkább veszélyeztetett területévé.<sup>32</sup> Minden, eddig tárgyalt mutató (erőszakos cselekmények, rongálások, propagandacélú tettek, verbális inzultusok, stb.) tekintetében intenzíven emelkedtek a görbék, nem kis részben annak okán, hogy a muzulmán csoportok megtalálták a közös hangot a szélsőbalos, illetve antiglobalista mozgalmakkal, ily módon nagyobb társadalmi támogatást biztosítva antiszemita és anticionista céljaiknak. Tüntetések egész sorozatára került sor országszerte, erősítve a félelmet a francia zsidó közösségben. Az egyre feszültebbé váló légkört a politikailag kissé meggyengült, eszmei vonatkozásban az iménti törekvésekkel azonosulni tudó, ugyanakkor a közös fellépést nyíltan nem vállaló szélsőjobboldal, köztük politikai pártok (Jean-Marie Le Pen vezette Nemzeti Front és a Philippe de Villiers által dirigált Franciaországért Mozgalom) valamint újnáci, skinhead csoportok egyaránt továbbszították.<sup>33</sup> Az erőszakos, személyek (főként tizenéves zsidó fiatalok) ellen irányuló cselekmények többségét 2004 folyamán is elsősorban muzulmánok követték el. A legsúlyosabb incidensek – köztük bántalmazások, ütlegetések, verbális fenyegetések – fele gyerekek ellen irányult. Megszaporodtak a zsidó ingatlanok, illetve temetők elleni a gyújtogatások, rongálások, ócsárló firkálások is. Habár a fekete-afrikai muzulmánok csak kisebb hányadban vettek részt antiszemita-anticionista tömegtüntetéseken, kevesen kerültek közülük vád alá kiscsoportos, illetve egyéni támadások gyanúsítottjaiként, 2004 folyamán egyre többször lehetett zsidóellenes hangulatot tapasztalni a franciaországi afro-karibi közösség körében (pl.: a Dieudonné M'Bala M'Bala vezette csoportban). Nem véletlen, hogy 2004-ben, nagy vihart kavarva, Ariel Saron, akkori izraeli miniszterelnök Izraelbe való átköltözésre szólította fel a francia zsidóságot, mondván mostani otthonukat, többé nem tekinthetik biztonságosnak, hiába is próbál fellépni az antiszemita hullámok ellen a párizsi kormány-

<sup>32</sup> Antisemitism and Racism – France, Stephen Roth Institute, Tel-Aviv University, 2004.

<sup>33</sup> *American Jewish Year Book*, Vol. 104. New York – United States, 2004.

zat.<sup>34</sup> Az év során összesen 182 személyt vettek őrizetbe és állítottak bíróság elé antiszemita célzatú cselekmények elkövetése miatt, ám olykor még szándékos gyűjtogatásra is csak pár hónap felfüggesztett börtönbüntetést szabtak ki.

2005-ben közel felére csökkentek a Franciaországban regisztrált antiszemita bűnesetek.<sup>35</sup> A személyek ellen elkövetett erőszakos cselekedetek mellett, az afro-karibi kultúrkörből származók növekvő zsidóellenessége, valamint az áltudományos Holokauszt-tagadás tovaterjedése feltétlenül említésre méltó ezen esztendő kapcsán. Habár a statisztikai adatok szerint a légkör valamelyest nyugodtabbá vált, muzulmán fiatalok továbbra is gyakorta bántalmaztak zsidó kisiskolásokat, tizenéveseket. Tavasszal három kislánynak kellett faji szitkozódásokat, ütéseket, rúgásokat és megaláztatásokat elszenvedniük, nyáron egy zsidó családot zaklattak arab suhancok, míg szeptemberben egy Párizs környékén élő rabbit vertek meg kétszer is. Számtalan esetben gyűltek össze provokáló szándékú muzulmán csoportok zsidó rendezvények, ünnepek és közös imádságok helyszínei közelében, készakarva megzavarni a nyugalmat, valamint feszültséget és félelmet kelteni a jelenlévőkben. Az év során folytatódtak a vandál rongálások, gyűjtogatások is, újra csak temetők, zsinagógák, éttermek, szórakozóhelyek és emlékművek váltak célpontokká. Először fordult elő, hogy több anticionista, illetve pro-palesztin és pro-izlám mázsolmányt jegyeztek fel a hatóságok, mint náci horogkeresztet.<sup>36</sup> Az egy évvel korábban még virágzó antiglobalista-pro-muzulmán kapcsolatban némi törést jelentett, hogy bizonyos baloldali körök a kialakultnál mélyebb együttműködésre nem tartották igényt, míg egy szűkebb, de hangadóbb csoport ugyanakkor kvázi fűziót kezdeményezett a szélsőséges izlámista mozgalmakkal. E kevésbé számottevő folyamatok mellett, ugyanakkor növekvő aggodalomra adott

<sup>34</sup> A francia politika heves felháborodással fogadta Saron kijelentését, melyet egyes izraeli képviselők igyekeztek tompítani, mondván a miniszterelnök minden évben felszólítja a diaszpóra zsidóságát a hazatérésre, így Párizs tiltakozása indokolatlan, pusztán félreértés történt, Izrael nem gondolja, hogy Franciaországban tombolna az antiszemitizmus. Saron erre megismételte álláspontját, elismerve a francia kormányzat törekvéseit az antiszemitizmus visszafogására, ugyanakkor kijelentve: a franciaországi körülmények nyugtalanítják a világ zsidóságát. Lásd: Saron kivándorlásra buzdítja a franciaországi zsidókat, MTI, 2004. július 18; Dagad a francia izraeli diplomáciai botrány, Origo, 2004. július 20; Merénylethullám Franciaországban. Szabadság, egyenlőség és két véres év, Hetek, 2004. július 28; Peremiczky Szilvia: A rossz hír hozója, Hetek, VIII. évfolyam, 31. szám, 2004. július 30; Széchezy Noémi: Kulturális félreértés történt, Hetek, VIII. évfolyam, 30. szám, 2004. július 23.

<sup>35</sup> Antisemitism and Racism – France, Stephen Roth Institute, Tel-Aviv University, 2005.

<sup>36</sup> Azért a szélsőjobboldal aktivitása sem lankadt. Habár kevesebb újnáci nagygyűlést és felvonulást szerveztek, országszerte emelkedett a skinhead koncertek száma, s jelentősen bővült az újnáci weblapok uszító tartalma is. A Kanadából Németországba deportált Ernst Zündel, megrogzított Holokauszt-tagadót francia szélsőségesek is fogadták európai megérkeztükor.

okot az afro-karibi közösségben terjedő antiszemitizmus, mely többnyire Dieudonné M'Bala M'Bala, ismert francia–kameruni színész fellépéseinek következménye volt. A növekvő népszerűségnek örvendő, szókimondó stílusáról ismert „humorista” gyalázatos Holokauszt-tagadó, Izrael-ellenes, az afrikai rabszolgaságért a zsidókat vádoló műsoraival, megjegyzéseivel szerzett kétes hírnevet.<sup>37</sup>

A 2006-os év, de egyáltalán a francia muzulmánok örült antiszemitizmusának tragikus szimbóluma Ilan Halimi halála. A 23 éves zsidó fiatalembert, aki a párizsi egy telefon-szaküzletben volt eladó, január 20-án raboltak el fekete-afrikai zsarolók. A bűncselekmény helyszínét, a viszonylag tehető Boulevard Voltaire városrészt többnyire zsidók lakják, Ilan Halimi és szülei azonban szerényen éltek, így az emberrablók hiába követeltek félmillió eurót a családtól, nem volt annyi pénzüik. Halimi édesapja próbálta megmagyarázni a zsarolóknak, hogy képtelen ekkora váltságdíjat összeszedni, az elsősorban elefántcsontparti tagokból álló bűnbanda válasza azonban egyértelmű volt: „Gyűjtsetek a zsinagógában, a zsidóknak van pénzüik.”<sup>38</sup> Ilant három hétig tartották fogva, közben súlyosan bántalmazták, kínozták. Miután a család nem tudott fizetni, s a banda félt, előbb-utóbb lebuknak: a szerencsétlen túszt dühükben agyonverték, levetkőztették és egy kisebb pályaudvar mellett, a sínekre dobták. A tetteseknek sikerült elmenekülniük, később azonban mind a tizenhármukat elfogták, s még a közben Elefántcsontpartra távozó bandavezért is letartóztatták, illetve kiadták a francia igazságszolgáltatás számára. A Halimi-gyilkosság brutalitása, az elkövetők esztelen antiszemitizmusa utcára vitte a franciákat. A közéleti személyiségeket is felvonultató hatalmas tüntetés élén Nicolas Sarkozy akkori belügyminiszter, valamint Jean Marie Lustiger, párizsi érsek ment, a gyászistentiszteleten pedig Jacques Chirac, azóta leköszönt köztársasági elnök és Dominique de Villepin, szintén időközben távozó kormányfő is beszédet mondott.<sup>39</sup> Az ítélkező bíróság ugyan a rasszista szándékot is felvette a vádak közé, de valójában sem az igazságszolgáltatás, sem a felszólaló közéleti és politikai személyiségek nem merték kimondani: a muzulmán elkövetők alapvetően pénzszerző indítékból rabolták el Halimit, aki azonban azért válhatott célponttá, mert a tetteseket primitív antiszemita képzetek vezérelték.

<sup>37</sup> Dieudonné M'Bala M'Balát többször is beperelték zsidó szervezetek, de valamennyi alkalommal felmentették, mígnem 2005 márciusában, Martinique szigetén egy négytagú – feltehetően zsidó fiatalokból álló – csoport csúnyán helyben nem hagyta. A tetteseket később elítélték.

<sup>38</sup> Gadó János: A Halimi-gyilkosság, Hetek Online, 2006. február 24.

<sup>39</sup> Petőcz András: „Egészen egyszerű fiatalember volt”, Antiszemitizmus.hu, 2006. február 25.

Nem Ilan Halimi meggyilkolása volt azonban az egyetlen felháborító zsidóellenes tett 2006-ban (összesen 371 esetet regisztráltak). Januárban egy 11 éves kisfiút vertek meg arab fiatalok, pár hónappal később pedig egy csoport általános iskolás kislánynak kiabáltak antiszemita szövegeket, miközben többjüket meg is ütötték szintén észak-afrikainak tűnő támadók. Aztán következett a Hapoel Tel-Aviv párizsi vendégszereplése az UEFA labdarúgó kupában, mely náci karlegyintésekkel és kiabálásokkal tarkított zűrzavarrá fajult, ahonnan csak a tömegre leadott lövéssel sikerült a rendőrségnek kimenekítenie egy izraeli szurkolót. A lövöldözésben egy párizs-drukker életét vesztette.

2006 nyarán a libanoni háború miatt mindennaposá váltak az Izrael-ellenes felvonulások, tüntetések, nyomtatott és elektronikus sajtó kommunikációk. Számtalan helyszínen égettek Dávid-csillagos zászlókat, miközben a Hezbollah terrororganizáció sárga lobogóját muzulmánok, karibiak, kommunisták, újbaldaliak, zöldek és antiglobalisták egyaránt büszkén lengették. Tucatsyi anticionista közéleti személyiség, köztük a mind aktívabb afro-karibiak vezéralakja Dieudonné M'Bala M'Bala látogatott el a háború után Libanonba, hogy tiszteletét tegye az Izrael „legyőző” síita Hezbollahnál.<sup>40</sup> Ugyanígy a világ antiszemitizmusának kvázi fővárosában, Teheránban is több francia „szakértő” volt ott az első nemzetközi Holocaust-tagadó, gyűlölködő, zsidóellenes konferencián.<sup>41</sup>

A 2006-os év kegyetlenségei után 2007-ben körülbelül 30%-kal mérsékldtek az antiszemita atrocitások (261 regisztrált est), köztük az erőszakos cselekedetek is (213-ról 146-ra). Történt mindez annak ellenére, hogy a 2007-ben tartott elnökválasztáson mind a francia muzulmánok, mind a Közel-Kelet, mind pedig Izrael kampánytémává lett, s a későbbi győztes Nicolas Sarkozy többnyire nem a hazai iszlám hívők kedve szerint nyilatkozott, sőt, beiktatása után örömmel vette, hogy Bernard Kouchner személyében zsidó származású politikus került a külügyminiszteri székbe. A kampányidőszak alatt (és azóta is) folyamatosan működött egy szélsőséges, Izrael-ellenes honlap, mely az esélyesebb elnökjelölt, Nicolas Sarkozy „nagyhatalmú barátait” szidalmazta (Sarkozy anyja tudniillik kikeresztelkedett görög zsidó). A weblap szerkesztésben anticionista érzelmű bal- és jobboldaliak, radikális muzulmánok és antiglobalisták egyaránt tevékenykednek.

Megemlíthető változásként mutatkozott meg a választások során, hogy az addig „balos” palesztin csoportokkal együttműködő francia kommunista, trockista, antigloblista, stb. mozgalmak és pártok partneri kapcsol-

latok kialakítására törekedtek az új erő, a Hezbollah terrororganizációval. Ez a korábbi politikai logikától nem jelentéktelen mértékben a pro-iszlámista eszme felé tolta el e csoportosulásokat, szorosabb együttműködésre lépve a francia – nyíltan Hámász- és Hezbollah-párti – iszlám mozgalmakkal, melyek közül több ellen is vizsgálatok indultak terrorfinanszírozás, terrororganizációkkal való együttműködés (közös kiképzések, fegyvercsempészes, stb.) ügyében.

A személyek elleni erőszakos bűncselekmények közül kiemelendő egy 13 éves zsidó tanuló esete, akit megvertek és inzultáltak felsőbb éves arab diákok, egy fiatal marseille-i lány megtámadása, akit megütöttek, letépték a Dávid-csillagos medálját, és félig levetkőztettek, majd horogkeresztekkel összefirkáltak, valamint több idősebb ember zaklatása, antiszemita sértegetése, bántalmazása. Az elnökválasztás estéjén Párizsban és Metzben rongáltak meg zsidó ingatlanokat, összesen pedig a főváros egyik parkjából üldözték ki a zsidó lakókat, mondván az „palesztin terület”...<sup>42</sup>

Bár lassan már egy egész esztendő lezárult azóta, a 2008-as franciaországi antiszemita cselekmények összesítése még mindig várat magára, s sajnos meg kell jegyeznünk, ezúttal is lesz miről írni. Az ismertté vált komolyabb atrocitások között említendő, egy 2008. márciusi merénylet, amikor is hat, egytől-egyig 18-25 év közötti észak-afrikai, feltehetőleg muzulmán támadó elhurcolt egy zsidó fiatait, akit súlyosan megkínóztak, összeverték, bántalmaztak, majd magára hagytak Párizs külvárosában, nem messze attól a helyszíntől, ahol Ilan Halimi holttestét megtalálták. Szintén márciusban több arab fiatal nyolc napon túl gyógyuló sérülésekig vert egy, a nyakában Dávid-csillagot viselő lányt, aki moziból igyekezett haza, majd júniusban egy tizenéves fiatait bántalmaztak arab tizenévesek vasrudakkal, mivel az illető kippát viselt „az ő utcájukban”...

<sup>40</sup> Antisemitism and Racism – France, Stephen Roth Institute, Tel-Aviv University, 2006.

<sup>41</sup> Ott volt 2006-ban Robert Faurisson, Jean Faurisson, Georges Theil és Serge Thion.

<sup>42</sup> Antisemitism and Racism – France, Stephen Roth Institute, Tel-Aviv University, 2007.